

ВЫНСЬӨДӨМА

Коми Республикаса Веськөдлан котырлөн
2020 во лөддза-номъя тöлысь 15 лунся 304 №-а шуөмөн
(5 №-а содтөд)

“Вылыс Лөкчимса” республика төдчанлуна
канму вөр-ва заказник йылысь

ПОЛОЖЕНИЕ

1. Панас

“Вылыс Лөкчимса” республика төдчанлуна канму вөр-ва заказниксö (водзö – заказник) артмөдöма “Республика төдчанлуна заказникъяс да вөр-ва памятникъяс йылысь положениеяс вынсьөдөм да выль заказникъяс артмөдөм йылысь” Коми Республикаса Министръяс Советлөн 1993 во рака тöлысь 1 лунся 110 №-а шуөмөн.

Заказник лөö республика төдчанлуна торйөн ёна видзан вөр-ва мутасөн (водзö – ООПТ) да сылөн эм комплекснöй (ландшафтнöй) нырвизь.

ООПТ-лөн тыр ним: “Вылыс Лөкчимса” республика төдчанлуна канму вөр-ва заказник.

ООПТ-лөн дженьыд ним: “Вылыс Лөкчимса” заказник.

Заказниксö артмөдöма вына кадколаст урчиттөг да заказниклөн мудорьясын меститчысь му участокьяссö вöдитчысьяслысь, кутысьяслысь да кийн кутысьяслысь босьттөг.

Заказник котыртан да сійöс уджөдан юкöнын канмусянь веськөдлöмыс, заказник видзан да сйөн вöдитчан юкöнын канму дözьöрыс збыльмөдсö Коми Республикаса Веськөдлан котырлөн уполномочитөм Коми Республикаса олөмө пöртысь власьт органөн да (либö) сылөн ведомствоувса канму учреждениеөн, кодлы сетöма лöсялана уджмогьяссö (водзö – заказникөн веськөдлысь орган).

2. Заказник артмөдан медшөр могъяс да сылөн могъяс

2.1. Заказниксö артмөдöма сы могысь, медым видзны торксьытöм ландшафтъяс, кутшöмъяс лöбны эталоннöйöн шөр парамалөн зонаувлы, а сідзжö атлантической чимилысь (*Salmo salar*) оланінъяссö да рöдманінъяссö (кульманінъяссö).

2.2. Заказниклөн шөр могъяс:

видзны Лöкчим юлысь да сылөн вожъяслысь экологической öтвесьталунсö;

видзны ландшафтнöй да биологической унапöлöслунсö, сы лыдын шоча паныдаслысь быдмög да пемöс сикасьяссö да налысь быдманінъяссö да оланінъяссö;

туявны вөр-ва комплексъясын ывлавывса процессъяссö да видзöдны налөн серпас вежсьöм бöрся.

3. Заказниклөн меститчанін да площадь

3.1. Заказник меститчö “Кöрткерöс” муниципальнöй районса муниципальнöй юкөнлөн мутасын Мордін сиктсянь 20 км асыв-войвывлань, Шойнатыса лесничестволөн Шойнатыса участковöй лесничестволөн 137 кварталлөн, Шойнатыса лесничестволөн Керöсса участковöй лесничестволөн 127 кварталлөн, Кöрткерöсса лесничестволөн Лöкчимдінса участковöй лесничестволөн 102-104, 159-165, 196-199, 210-216, 234-237, 248-261, 272-275 кварталъяслөн, Лöкчимса лесничестволөн Мордінса участковöй лесничестволөн 7-16, 28-37 кварталъяслөн мудоръясын.

Заказник меститчанінлысь карта-схемасö вайöдöма тайö Положение дорö 1 содтöдын*.

3.2. Заказник мутаслөн площадьдыс лöö 42 630 га.

* Оз йöзöдсы.

4. Заказниклӧн мудоръяс

4.1. Заказниклӧн мудорыс мунӧ Шойнатыса лесничестволӧн Шойнатыса участковӧй лесничестволӧн 137 кварталлӧн рытив-лунвыв помсянь 137 кварталлӧн рытиввыв да войвыв мудоръясті, водзӧ Шойнатыса лесничестволӧн Керӧсса участковӧй лесничестволӧн 127 кварталлӧн рытиввыв, войвыв да асиввыв мудоръясті, водзӧ Кӧрткерӧсса лесничестволӧн Лӧкчимдінса участковӧй лесничестволӧн 104, 165, 216, 254 кварталъяслӧн асиввыв мудоръясті, 255-260 кварталъясса войвыв мудоръясті, 261 кварталлӧн войвыв да асиввыв мудоръясті, водзӧ Лӧкчимса лесничестволӧн Мордінса участковӧй лесничестволӧн 16 кварталлӧн войвыв да асиввыв мудоръясті, 37 кварталлӧн асиввыв да лунвыв мудоръясті, 36-28 кварталъяслӧн лунвыв мудоръясті, 28, 7 кварталъяслӧн рытиввыв мудоръясті, водзӧ Кӧрткерӧсса лесничестволӧн Лӧкчимдінса участковӧй лесничестволӧн 252, 275-272 кварталъяслӧн лунвыв мудоръясті, 272, 248, 234, 210, 195, 159 кварталъяслӧн рытиввыв мудоръясті, 159-162 кварталъяслӧн войвыв мудоръясті, 102 кварталлӧн рытиввыв да войвыв мудоръясті петан чутӧдз.

4.2. Заказниклысь мудоръяссӧ петкӧдлӧма карта-схема вылын тайӧ Положение дорӧ 2 содтӧдын*.

* Оз йӧзӧдсьы.

5. Заказниклӧн мудоръясын меститчысь

видзан вӧр-ва комплексъяс да налӧн компонентъяс

Видзан вӧр-ва комплексыс артмӧ вӧр ландшафтъясысь да Лӧкчим ю участокысь да сылӧн вожъясысь.

Заказниклӧн мутасӧн веркӧсыс тшӧтшкӧса-мылькӧсь, Лӧкчим ю ковтыслань неуна гурана. Видзан вӧр ландшафтъяс артмӧны чӧдья да пувья сикаса козьяиньясысь да ройяса пожӧма ягьясысь (*Pinus sylvestris*-ысь). Тӧдчана площадь босытӧны сибирса коз (*Picea obovata*) сора тырвыйӧ сӧвмӧм пипу (*Populus tremula*) пуктасьяс.

Заказниклӧн рытив-лунвыв юкӧнын Бадью да Съӧдью юяс костын паськалӧма том, шӧр арлыда да шочджыка – тырвыйӧ сӧвмӧм пожӧма ягьяс, кутшӧмьясӧс позьӧ видлавны кыз шӧр пармалӧн зонаувса пожӧма вӧрьяслысь эталон. Быдмӧны пожӧма ӧткотырьяс пӧшти став нюрсялан тшупӧдын – ройяса, ройяса-веж нитшка, веж нитшка, кӧкшабдіа-нитшка да нитшка. Ва юкланінъяслӧн ляпкыдджык участокьясын меститчӧны вуджана да вылыс вӧртӧм либӧ гежӧд пожӧмӧн вӧрсялӧм гӧнаюра-нитшка нюръяслӧн массивьяс. Шорьяслӧн васӧд ковтысысын сӧвмӧмаӧсь лия-нитшка либӧ эжӧра-нитшка нюрсялӧм кыздза расьяс.

Заказникын пасйӧма 212 рӧдысь да 70 семействоысь 361 сикас сосудистӧй быдмӧг. Тані быдмӧны Коми Республикаса гӧрд небӧгӧ (2019) пыртӧм быдмӧгьяс: настоящей адама глава (*Cypripedium calceolus*), шӧвк турун (гӧна купальнича) (*Pulsatilla patens*). Пасйӧма сикасыс, кутшӧмьясӧс пыртӧма Быдмӧгьяслӧн лыддьӧгӧ (списокӧ), кодьяслӧн вӧр-ваын олӧм бӧрся колӧ торйӧн видзӧдны да кодьясӧс вӧзйӧма босытны биология боксянь дӧзьӧр улӧ, мый вынсьӧдӧма Коми Республикаса вӧр-ва озырлун да гӧгӧртас видзан министерстволӧн 2019 во рака тӧлысь 27 лунся 498 №-а тшӧктӧдӧн (3 №-а содтӧд) – посни наридз турун (*Platanthera bifolia*) да Фукслӧн мӧсник турун (*Dactylorhiza Fuchsii*). Быдмӧ 36 рӧдысь да 20 семействоысь 72 сикас корья да идза нитш. Резерватын быдмӧ нитш сикас – турунвиж зигодон (*Zygodon viridissimus*), кутшӧмӧс пыртӧма Быдмӧгьяслӧн лыддьӧгӧ (списокӧ), кодьяслӧн вӧр-ваын олӧм бӧрся колӧ торйӧн видзӧдны да кодьясӧс вӧзйӧма босытны биология боксянь дӧзьӧр улӧ, мый вынсьӧдӧма Коми Республикаса вӧр-ва озырлун да гӧгӧртас видзан министерстволӧн 2019 во рака тӧлысь 27 лунся 498 №-а тшӧктӧдӧн (3 №-а содтӧд), да кутшӧм

лоӧ Россияса европейскӧй юкӧнлӧн асыв-войвылын шоча паныдасысь быдмӧгӧн, а сідзжӧ перистӧй неккера (*Neckera pennata*) – Коми Республикаса гӧрд небӧгӧ (2019) пыртӧм сикас.

Войвывса чери овмӧс нуӧдан ковтысын чери кыян правилӧяс серти (Россияса видз-му овмӧс министерстволӧн 2014 во йирым тӧлысь 30 лунся 414 №-а тшӧктӧд), Лӧкчим ю да сылӧн Певк вож лоӧны атлантической чимилӧн кульманінӧн, кодӧс пыртӧма Пемӧсьяслӧн лыддьӧгӧ (списокӧ), кодьяслӧн вӧр-ваын олӧм бӧрся колӧ торйӧн видзӧдны да кодьясӧс вӧзйӧма босьтны биология боксянь дӧзьӧр улӧ, мый вынсьӧдӧма Коми Республикаса вӧр-ва озырлун да гӧгӧртас видзан министерстволӧн 2019 во рака тӧлысь 27 лунся 498 №-а тшӧктӧдӧн (4 №-а содтӧд).

Му вылын олысь сюрса лыа звер-пӧтка лыдысь заказникын эм 150-ысь абу этшаджык сикас. Видзан мутасын позьӧ паныдавны обыкновенной ужӧс (*Natrix natrix*) да обыкновенной гадюкаӧс, кодьясӧс пыртӧма Пемӧсьяслӧн лыддьӧгӧ (списокӧ), кодьяслӧн вӧр-ваын олӧм бӧрся колӧ торйӧн видзӧдны да кодьясӧс вӧзйӧма босьтны биология боксянь дӧзьӧр улӧ, мый вынсьӧдӧма Коми Республикаса вӧр-ва озырлун да гӧгӧртас видзан министерстволӧн 2019 во рака тӧлысь 27 лунся 498 №-а тшӧктӧдӧн (4 №-а содтӧд).

Татчӧс вӧръясын да юяслӧн да шоръяслӧн уйтъясын пасйӧма 99 сикас лӧбач, на лыдысь медся тшӧкыда паныдасьлӧны парма зонаын ёна паськалӧм сэтшӧм сикасыяс, кызди руд юра гаичка (*Poecile cinctus*), гут куталысь кай (*Muscicapa striata*), дзоля кай (*Carduelis spinus*), вӧрса конӧк, (*Anthus trivialis*), войтӧвкай (*Fringilla coelebs*). Тані пасйӧма 40 гӧгӧр сикас млекопитающей. Торъя донаӧн на лыдысь лоӧны тулан (*Martes martes*), юдорса вурд (*Lutra lutra*), руд ош (*Ursus arctos*), йӧра (*Alces alces*). Резерватын паныдасьлӧ европейскӧй барсук, кодӧс пыртӧма Коми Республикаса гӧрд небӧгӧ (2019).

6. Заказник торйӧн ёна видзан режим

6.1. Заказниклөн мутасын оз позь вöчны овмöс нуöдан да мукöд удж, мый вöсна вермас торксыны экосистемаяслөн дзоньлуныс, сы лыдын:

1) капиталнöя стрöитан объектъяс стрöитöм;

2) линейнöй объектъяс стрöитöм, тайö Положениелөн 6.2 пунктын индöм случайяс кындзи;

3) вөр пуктасьяс кералöм, санитарно-оздоровительнöй мероприятиеяс, пöжарысь видзчысьöмсö могмöдан мероприятиеяс нуöдигөн кералöмьяс, квартальнöй прöсекаяс, визирьяс кералöм, весалöм, туйяс, кутшöмьяс эмöсь, видзöм могысь кералöмьяс, а сідзжö вöчны позяна удж сикасьяскöд йитчöм мукöд кералöм кындзи;

4) вөр бурмöдöм вөр культураяс лöсьöдöмөн, вөр участокьясын, кöни вөр пуктасьясыс кулöмаöсь либö тшыкöмаöсь пöжарьяс, лёк организмьяслөн тöдчöм вöсна, а сідзжö вөр участокьясын вөр бурмöдöм кындзи, кöни санитарнöй могьясын нуöдiсны öтпомся кералöмьяс;

5) древесина да живица заптöм;

6) абу пуа вөр ресурсьяс, вöрса сёян-юан да бурдöдан быдмöгьяс заптöм да чукöртöм, индöм ресурсьяссö да быдмöгьяссö гражданаөн асланыс могьяс вылö заптöм да чукöртöм кындзи;

7) геологическöй, ботаническöй, зоологическöй да мукöд коллекция чукöртöм, наука-туялан могьяс вылö найöс чукöртöм кындзи заказникөн веськöдлысь органкöд сöгласуйтöмөн;

8) муяс бурмöдöм да гөрöм;

9) турун ытшкöм, видз-му овмöсса пемöсьясöс йирсьöдöм (та вылö индöм местаясысь бокин), налы гожея лагерьяс да ваннаяс котыртöм;

10) прöмыслöвöя кыйсьöм да промышленнöя чери кыйöм;

11) туйясысь, кутшöмьяс эмöсь, да торйөн индöм местаясысь бокин механизируйтöм транспортлөн ветлöм да сулалöм (заказник видзöм серти мероприятиеяс, а сідзжö вөр-ва комплексьяс да объектъяс видзöм да бөр лöсьöдöм серти мероприятиеяс нуöдöмкöд йитчöм случайяс кындзи),

механической транспорт средства кындзи, кутшомьяс ветлоны да сулалоны товнас, кор усюма лым сэк, кор оз лэдзны му эжд, быдмогьяс да вөр пуктасьяс жугөдөмсө;

12) туаян (корсыян, геофизической, геологоразведочной) уджьяс, муывса да механизируйтом средствеон водитчөмкөд да му эжд да быдмогьяс тшыкөдөмкөд абу йитчөм уджьяс кындзи;

13) мупытшса озырлун корсьом да перйом;

14) химия препаратьяс да мувердас видзөм да наон водитчөм;

15) заказниклысь мутас ёгөсьтом да нйитчөдөм, а сідзжө производство да потребление шыбласьяс меститөм (видзөм да гуалөм), ортсө лэдзан ва нуөдөм;

16) му эжд да быдмогьяс тшыкөдөм, вочны позяна удж сикасьяс збыльмөдөм кындзи;

17) моз төлысь 15 лунсянь йи сувтгөдз атлантической чими кульман кадө вавывса механической транспорт средствоон водитчөм;

18) аншлагьяс, шлагбаумьяс, стендьяс, мудор петкөдлысь сюрьяс, мукөд юөртан пас да индалысь, экологической ордымьясса да шойччан местаясса оборудование бырөдөм да торкөм, пуяс вылын гижалөм да пасьяс вөчөм.

6.2. Заказниклөн мутасын позьө:

1) котыртны да нуөдны вөр овмөс, да нуөдны вөрьясын пөжарысь да санитарной боксянь видзчысьомсө могмөдан, вөр бурмөдан да вөр бөрся дөзьөритан мероприятиеяс вөр йитөдьяс ладмөдан юкөнын оланпастэчасөн урчитөм пөрадокын тайө Положениелөн 6.1 пунктса корөмьяс төд вылө босьтөмөн;

2) нуөдны наука-туялан уджьяс заказникөн веськөдлысь органкөд сөгласуйтөмөн;

3) кыйсыны любительскөя да спортивнөя оланпастэчасөн урчитөм пөрадокын;

4) кыйны чери любительскөя да спортивнөя оланпастэчасөн урчитөм

пöрадокын;

5) стрöитны, выльмöдны, уджöдны линейнöй объектъяс сэк, кор найöс меститны мöд позянлуныс абу, а сідзжö заказник уджöдöмсö могмöдöм могысь, заказникöн веськöдлан органкöд сöгласуйтöмөн;

6) капитальнöя дзоньтавны линейнöй объектъяссö заказникöн веськöдлысь органкöд сöгласуйтöмөн;

7) стрöитны абу капитальнöй стрöйбаяс да сооружениеяс, кутшöмьяс йитчöмаöсь вöчны позяна удж сикасьяс збыльмöдöмкöд;

8) нуöдны овмöс да мукöд уджлысь мöд сикасьяс, мыйясысь абу öлöдöма вөр-ваөн вöдитчан да гөгöртас видзан юкöнын оланпастэчасөн да тайö Положениеөн, оланпастэчасөн урчитöм пöрадокын.

7. Бöртас

7.1. Заказниксö, сы лыдын сылөн мутасын меститчысь вөр-ва комплексъяссö да налысь компонентъяссö, видзöны вөр-ваөн вöдитчан да гөгöртас видзан юкöнын оланпастэчас серти.

7.2. Заказниклөн вөр-ва комплексъяслы да налөн компонентъяслы лёктор вöчан грöз артмöм дырйи сылөн мутасын вöчны позяна удж сикасьяссö дзескöдöны, недыр кад кежлö дугöдöны либö дугöдöны федеральнöй оланпастэчасөн урчитöм пöрадокын.

7.3. Заказниклысь мутассö места вылын индöны öлöдан да юöртан пасьяс сувтöдöмөн, а сідзжö торйöдöны тематическöй картография материалъяс вылын.

7.4. Заказниклөн вөр-ва комплексъяслы либö налөн компонентъяслы вöчöм лёкторсö колö вештыны Россия Федерацияса оланпастэчас серти.

7.5. Йöзöс, кодьяс мыжаöсь заказник торйөн ёна видзан урчитöм режим торкöмын, кыскöны кывкутöмö Россия Федерацияса оланпастэчас серти.

7.6. Заказник торйөн ёна видзан урчитём режимлөн уджалём да сійёс могмөдём серти мероприятияс збыльмөдсьёны Коми Республикаса республиканскöй съёмкуд съём тшöт весьтö да оланпастэчасөн абу öлөдём мукöд öшмöс тшöт весьтö.

Пасйöд. Меститчанінсö да мудорьяссö опишитöма Шойнатыса лесничестволысь 2013 вося, Кörtкерöсса лесничестволысь 1992 вося, Лökчимса лесничестволысь 2013 вося вөр овмöс котырган да нуöдан материальяс тöд вылö босьтöмөн.